

Nykterhetsföredrag. : Ny uppl.

Fjellstedt, Nils Peter

54 F Br.

National Library
of Sweden

Solit
Ekon
Nykt
(Dnr)
o

Nyktterhetsföredrag

af

P. Sjellstedt,
Lh. Doktor.

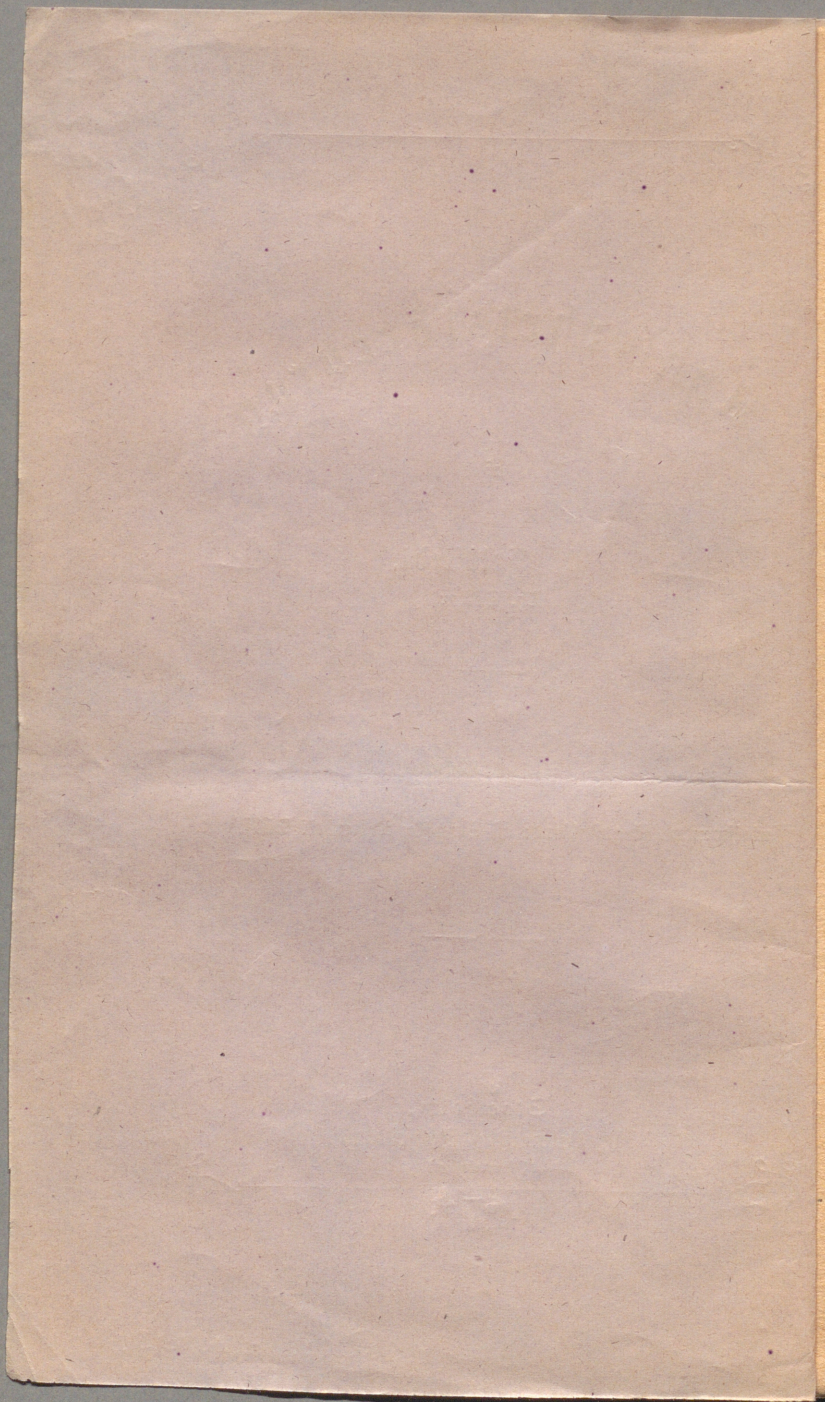
Ny upplaga

utgifwen på föranstaltande af Swenska Nyktterhets-Sällskapet.

Stockholm,
P. Palmquists Aktiebolag
(i kommission).

1875.

1^a uppl.: Jul... 20/6 1853.

Nyktterhetsföredrag

af

P. Fjellstedt,
Th. Doktor.

Ny upplaga

utgifwen på föranstaltande af Svenska Nyktterhets-Sällskapet.

Stockholm,
P. Palmquiſts Aktiebolag
(i Kommission).

Stockholm,
tryckt hos M. S. Normans Boktryckeri-Aktiebolag,
1875.

Älsken bröderna, frukten Gud, ären konungen.

(1 Pet. 2: 17).

Så lyder en paragraf i den allsmäktige konungens grundlag. Wilja wi menniskor wara lydiga underfatar i hans rike, så måste nöd-wändigt alla våra samhällslagar bringas till öfwerensstämmelse med hans oföränderliga lag. De anförda orden af denna lag innehålla en så widt omfattande föreskrift både för det borgerliga lifwet, för det kyrkliga lifwet och för samhällslifwet, att, om all lagstiftning inrättades efter denna grundregel, så skulle både en-skild och allmän, både timlig och ewig wälsfärd derigenom befrämjas i hela det omfång, som genom någon lag kan å stad kommas. Att wara hederfam mot hwar man och älska bröderna är en så hög och förträfflig föreskrift för allt sällskapslif och för menniskors inbördes gemenskap med hwarandra, att om denna lag bleswe åtlydd, skulle det i oberäknelig mån främja allmänt wälstånd, frid, förnöjsamhet, trefnad och fjällhet i alla lefnadsförhållanden. Det husliga lifwet, umgängeslifwet, alla medborgerliga för-

hållanden skulle genom denna lags åttlydnad komma i en skön och lycklig görande jämwigt: ty kärleken är lagens fullbordan, och derigenom måste all egennytta, allt swet, all orättwisa, allt wåld motarbetas och om intet göras.

Jämföra wi denna höga förefrist med egennyttan hos många af våra medborgare, som tillwerka och sprida rusdrycker, hwilka wisat sig på flersaldiga sätt wara ett gift för kropp och själ, för sedlighet, trohet, heder och ära, så finner en hwar, huru ganska wida detta handlings-sätt strider mot den gudomliga lagen: **älsken bröderna.** Det finnes intet ondt, som werkar så förderfligt som rusdrycken så wäl på det enskilda som på samhällslifwet. Wi weta alla nästan oräkneliga exempel på menniskor, som blifwit förförda genom dryckenskap, till en del redbara, driftiga, arbetsamma, ärliga medborgare, husfäder, som förderfwat sig sjelfwe och förtat maka och barn uti elände.

För ett par år sedan sågo wi en fattig hustru med många barn wandra hemlös och tiggas bröd wid andras dörrar. Hennes man hade warit en slitig arbetare och redligt försörjt de sina till en tid, men slutligen förfallit i dryckenskapslasten och i ett rus mördat en supbroder. Nu satt mannen i fångelse, och om hustrun och barnen fördes process, hwilken församling skulle

tvingas att försörja dem. Emellertid woro de till spillo gifna åt tiggeriet och alla förförelser; mig syntes, det hade kunnat röra till och med ett tigerhjerter att se denna huswilla, förjande moder, som under strida tårar frågade med bruten stämning, och en ton gränsande till förtwiflan: *Åh! hwart skall jag taga vägen? hwad skall det blifwa af mina barn? jag måste ju wara på jorden, men hwart jag kommer, jagar man bort mig och mina små!*

Så klagade denna ömfansvärda maka och moder. Hon war olycklig, mannen war en mördare, en annan war i hjäl slagen, det war en ond bråd död, och bränwinet war skulden till allt. Men det onda sträckte sig än längre. Dessa barn lärde att tiggas. Tiggande, wanwärdade barn lära att ljuga, att förstålla sig, snatta och stjåla; de uppväxa i lätja, somliga blifwa sköcker, som besolka fattighus och fångelser med en förderfswad afföda; somliga blifwa tjufwar, hamnbusar, lurendrejare, röfware eller mördare och göra många menniskor olyckliga, störa den allmänna säkerheten och måste förwaras i fångellet eller på fästningar, eller halsbuggas, på det de icke må blifwa en öfwer hand tagande landsplåga. Till sådant elände uppväxa nu efter allt utseende i vårt land många tusende barn. Daktadt den nya fattigwårdsstadgan, är tigg-

riet både på landet och i städerna ganska allmänt. Det kan aldrig utrotas, så länge bränwinsfloden strömmar. Dtaliga hus och hyddor äro tillhåll för jämmer och nöd, trätoro och slagsmål, swordom och förbannelser i stället för att wara fridfulla och trefliga hem, der föräldrar och barn i inbördes kärlek, fromhet, flit, och förnöjsamhet skulle wara glada, lyckliga medlemmar af en kristlig kyrka och en kristlig stat. Mången man är, i stället för en kristlig make och en ömsint fader, en plågoande för sitt eget hus och rasar emot sina närmaste anhöriga såsom en lössläppt asgrundsande; det är bränwinsdraken som har gjort honom der till. I alla tidningsblad får man läsa om mord och alla slags styggelser och olyckshändelser förorsakade genom bränwinet.

Erfarne domare, som undersökt tusentals brottmål, försäkra att i nio tiondedelar alla fa brott, som begås i vårt land, är bränwinet alltid med såsom den medwerkande asgrunds-kraft, hwilken retar, förförer och gifwer mod att utöfwa det onda. Nio tiondedelar af våra fångar hafwa just genom bränwin blifwit olyckliga, antingen så, att de uppwurit utan rätt uppsostran och utan föräldrawård, eller sjelfwe genom ondt exempel förfallit i dryckenskap och derigenom i andra brott. Wär allmänna fat-

tigförförjning, som med hwarje år blifwer mera tryckande, wisar, att större delen af den rådande fattigdomen är förorsakad genom bränwinet; tusendetals husfäder blifwa ärligen utpantade, utfattige, hemlöse, emedan de genom bränwinet förlorat all idoghet, arbetslust och arbetskraft, förlorat kärleken till maka och barn, förlorat helja och tankekräft — ja förlorat all förmåga att fatta Guds ord och tänka på själens wälfärd, så att de äfwen förspilla sin ewiga salighet. Är icke detta, mina wördade wänner, en fasanfull kedja af sammanlänkade olyckor och lidanden, som hwilar tungt öfwer oss alla blott för någras egenytta? Är det icke brottsligt att tillverka och sprida de giftdrycker, som äro upphof till så mycket ondt, äfwen om dessa tillverkare sjelfwe gjort en lag, enligt hwilken en sådan handtering skall kallas loflig?

Om någon stjal ifrån mig en penningssumma, så har han gjort ett brott, och kan han gripas och sakfällas, så får han widkännas att både föraktas och straffas såsom tjuf; om en mordbrännare gör mig huswill, så anses det för rätt och tillbörligt, att han skall dömas och lida straff för sitt brott. Men den skada han derigenom å stad kommer är ringa, i jämförelse med det förderf, som genom bränwinet wällas medmenniskor och öfwerhet. Har en tjuf bestu-

lit mig, har en mordbrännare gjort mig huswill, så kan skadan ersättas snart nog, ty han har dermed icke kunnat borttaga min tankkraft, min arbetslust, min helsa, mitt menniskowärde, min sedlighet, mitt goda namn och rykte, min aktning och det förtroende, jag åtnjuter af medmenniskor. Men hwad göra de, som tillverka och försälja rusdrycker? De presta andra att falla i en last, som småningom gör dem förlustige af penningar och egodelar, hus och hem, ända in till kläderna på kroppen. I stället få de ett rusmedel, som beröfwar menniskan förståndet, förderfwar helsan, förstörer hjertat, förhårdar samwetet, borttager känslan för anständighet, dygd och sedlighet, kastar skaror af menniskor in på sjukhusen, andra skaror in på fattighuset, andra skaror in i fångelserna, somliga in i dårhus och — o, jag häpnar för att ut säga ordet, skaror af menniskor störtas ned i grafwen, otaliga äfwen ned i det bottenlösa ewiga förderfwet, der, enligt den högste domarens ord, massen icke dör och elden icke slödnar! Wi låta täckelset hwila öfwer detta mörka djup; här på denna jorden är oräknelig styggelse, förorsakad af bränwinet, så beskaffad att wi kunna skåda den med våra lekamliga ögon.

Se de olyckliga, jämmerliga gestalter, som äro uthungrade, höljda i trasor och oreulighet;

se dessa förwillade och förwildade, som måste förwaras inom lås och murar; se dessa olyckliga, som lida af otaliga sjukdomar. Wi hafwa just nu hört en beskrifning, som framställer en förtjenstfull och träffande, mörk men sann tasla af dem och af de lidanden, som läkarekonsten intygar vara följder af rusdrycker*). Ett sådant witnessbörd af den sakkunnige läkaren kan icke jäfwas. Att också en af Sveriges yppersta läkare, herr professor **Huß**, med solklar utförlighet och grundlighet framlagt inför den swenska allmänheten och inför Europas ögon rusdryckernas mångfaldiga, skadliga och förstörande verkningar på menniskan, både hwad kroppens och själens helsta beträffar, är en förtjenst, som öfwerträffar stora hjeltedater, och för hwilken wi alla stå i förbindelse till den lärde, fördomsfrie och sanningsälskande menniskowännen, som så ädelt framträdt emot vårt fosterlands farligaste fiende. — Swart hän wi blicka omkring oss, möta wi sorgliga bewis på denna landsplågas förstörande verkningar. Unglingar, som varit sina föräldrars hopp och glädje, se wi redan tidigt förfallna, somliga i fängelser eller på fästningar, andra på annat sätt en orsak till sorg och grämelse för föräldrar och anhöriga.

*) Tal af Friherre **G. W. von Düben**, fil. d:r och fir. mag.

Ett stort antal så wäl äldre som yngre synas
 ohjelpligt förlorade. Är det sorgligt att se
 lemningarne af ett nedbrändt hus, i synnerhet
 om genom mordbrand ett fredligt familjehem
 blifwit förwandladt till en afshög, så är det
 wida sorgligare att se menniskor, lefwande men-
 niskor, skapade till ewig fällhet och herrlighet,
 förderfwade och lifsom förbrända, lifnande rui-
 ner eller afshögar både till kropp och själ. Är
 det sorgligt att, då himmelens och jordens Herre
 straffar ett land med miswärt och hungersnöd,
 se utmagrade menniskor, som knappt kunna röra
 sina lemmar, barn med halfbrustna ögon och
 förwisnade ansigten, som för hungers skull icke
 ens kunna gråta mer, emedan tårefällan är
 uttorkad, så är det wida sorgligare att i ett land,
 såsom wårt af Gud wälsignadt med rikliga
 tillgångar, se hela trakter omkring stora brän-
 nerier lifnande wildmarker, der menniskor lida
 hunger såsom i öfnar, emedan intet bröd är
 att tillgå eller är så dyrt, derför att säden
 blifwit uppbränd, att den fattige arbetarens
 ringa dagspenning icke förslår till att der med
 skaffa nödorstigt underhåll åt honom sjelf, maka
 och barn. Hela trakter finnas, der ingen will
 sälja en skäppa säd åt en fattig, emedan de
 tycka det wara beswärligt att sälja litet på flera
 håll; de sälja hellre åt bränwinsbrännaren allt

på en gång! På många ställen får den fattige arbetaren hvarken penningar eller säd för sitt arbete, ty detta betalas blott — med bränwin! På många gästgifwaregårdar kan en fattig ofta blott med swärighet, ofta omöjligen få köpa bröd, men bränwin så mycket han kan betala.

En fattig fader med sin lilla gosse, som war alldeles utmattad af hunger, försökte förgäfwes att få bröd för de få skillingar han hade; "här finnes blott bränwin", blef swaret. Jag wet nu två städer, dit allmogen förgäfwes kommer med penningar i hand för att köpa säd men hjälplös och tröfslös måste fara hem, under det i samma städer bränwinslagren äro fyllda med många tusen kannor. En wän med widsträckt sakkännedom i bruksrörelsen och som sjelf eger ett bruk har i dessa dagar försäkrat mig, att flera jernbruk stannat, dels emedan arbetsfolket är så förderfwadt af bränwin, att arbetet icke will gå, dels emedan genom bränwinsbränningen prisen på alla födoämnen blifwit så höga, att folket icke kan med bruksrörelsens bestånd underhållas. Så är vårt land i fara att mer och mer utarmas, då landtbruk och jernhandtering utgöra landets hufwudsakliga inkomstkällor*). Allmänt klagas öfwer den stora swä-

*) Sedan detta yttrades, har jag haft ett utförligt samtal med en förständig och erfaren brukspatron från

righeten att kunna få slitigt och troget arbets- eller tjenstefolk. Till större delen är det bränwinet, som har förderfwat dem.

En dräng eller underhafswande, som skickas till qwarn eller marknad, berusar sig, stundom bortstjälas penningar, stundom både häst och laf. En skjutsgosse är nu i stånd att förderfwa sin husbondes häst för ett tjugufemöre, som han sedan utgifwer på krogen. Ösaktighet och otuft framkallas genom bränwinet, så att det äfwen är swårt att erhålla anständiga och ärliga pigor. Man kunde genomgå alla möjliga lefnadsförhållanden och wisa, huru bränwinet öfwer allt har inträngt såsom en kräftskada, hwilken i wårt land fräter på samhällslifwets själ och hjerta.

Öfwe mindre förderfligt werka rusdryckerna på det kyrkliga lifwet. Det är en allmän klagan, att wår kyrka är stadd i förfall, och till en stor del är det bränwinet, som dertill är skulden. Från den högste konungen hafwa wi det budet: **frukten Gud**, men rusdrycken lär menniskan att lika litet frukta

Dalarne, hwilken försäkrade att både han och andra bruksegare snart skulle blifwa nödsakade att neblägga sin bruksvörelse, om icke snar hjelp mot allt detta onda inträdde. Huru långt kärlekslösheten kan gå, bewisar det förhållande, att bränwinsbrännare hafwa för bränwin tillbytt sig en betydlig del af den säd, som konungen sändt till undsättning för de nödlidande i landsorterna, och deraf tillverkat bränwin!!!

Gud som att älska sin nästa. Det är högst beklagligt men ty wär sant, att denna kräftskada har werkat ganska förderligt äfwen på lärostandet. Jag känner mig djupt betagen af smärta, ja färdig att nedsjunka och gömma mitt ansigte i stoftet af blygsel öfwer ämbetsbröder, folkets herder, kyrkans lärare! huru är icke en stor del af detta stand förnedrad! Ett stort antal äro bränwinsbrännare, andra till och med supare!! Af lärostandet, som skulle med lära och lesverne wisa folket wägen till himmelen och wara den ewiga sanningens och kärlekens målsmän på jorden, äro sålunda många nedsjunkna i en last, som gör dem till föremål för begabberi och förakt i församlingarne samt osömmögne att rätt sköta sitt dyra och wigtiga kall. En predikan uppläses utan reda och sammanhang, nattwardsgästerna undså de heliga gäfworna af darrande händer. Ungdomens underwisning wid beredelsen till nattwarden verkställes på några få timmar, och man kan wäl föreställa sig, huru illa det sker af en sådan lärare*). Både nära kyrkorna och wid wägarne

*) Angående det, som här ofwan nämnes beträffande lärostandet, bör anmärkas, att det skrefs år 1853, och att de sista tjugu åren i många fall medfört förändringar till det bättre, redan innan det genom bränwinstillverkningsförordningar af den 26 Juni 1871 blef i lag rent af förbjudet för prestmän att bränna bränwin.

eljest finnas i mängd icke allenast offentliga frogställen utan äfwen lönnfrogar. Många, som på förmiddagen warit i kyrkan, hålla på frogen sin astonsång med eder och swordomar, med spel, trätor och stundom slagsmål. En högst förderflig men ty wärr i många landsorter allmän ofsed är den, att pigor och andra hafwa bränwin med sig till kyrkan för att dermed förpläga drängar och grannfolk. Har något Guds ord gjort intryck, så skall det utplånas och bortsköljas med rusdrycken, som strax omstämmer den arna menniskans både tankar och känslor. Säkert är, att i vår kyrka bränwinsanden wisar sig mångdubbelt werksammare än anden och sanningen af det gudomliga ord, som är gifwet till föda för Kristi hjord. Så länge ingen kraftig åtgärd widtages för att bannlysa denne förfärlige fiende, som så mäktigt undergräfwet kyrkan, så är det nästan fruktlöst att tala om andra förbättringar och åtgärder till kyrkans wid makt hållande.

Lika förderfligt som för kyrkan, är bränwinets inflytelse på staten och på rikets grundfästen. Vår allsmäktige Herre har lärt oss den lagen: ären konungen. Guds ord lärar oss, att wi skola ära och lyda vår lagliga öfwerhet. "Swär och en ware öfwerheten, som wäldet hafwer, underdånig; ty ingen öfwerhet är, utom af Gud;

den öfwerhet som är, hon är förordnad af Gud. Dersöre, ho sig sätter emot öfwerheten han sätter sig emot Guds ordning; men de som sätta sig deremot, de skola få en dom öfwer sig. (Rom. 13: 1, 2). Sådän är kristendomens lära om förhållandet mellan öfwerhet och undersåtar. Men en alldeles motsatt lärdom är den, som förkunnas och sprides genom rusdryckerna. Det är hufwudsakligen på källare och krogar, som sådana skrifter läsas, hwilka predika trotsighet mot Guds och werldsliq lag samt sprida misnöje med öfwerheten; det är med berusning, som upplopp och uppror pläga sättas i gång och underhållas. Det är för det mesta rusdryckernas falska ande, som gifwer smörjelsen åt upproriska tal, upproriska tidningsblad upproriska stämplingar. De berusade draga ej i betänkannde att tala med förakt och försmädelse emot konung och öfwerhet, som Gud befalt oss att ära. De, som förlorat både kristendom och samwete genom denna förderfliga inflytelse, fråga hwarken efter Guds bud eller mensklig lag och ordning. Sådana skadliga tänkesätt sprida sig hastigt. "Dndt snack förkränker goda seder". På detta sätt är det, som rusdryckerna werka till att borttaga förtroendet och kärleken för konung och öfwerhet hos vårt swenska folk, hwilket hittills med rätta förtjent beröm

för sin laglydnad, sin wördnad och tillgifwenhet för majestätet. Större delen af vår allmoge har ännu i denna stund den gamla föreställningen, att konungen kan göra allt hwad han will, och att, om han wille, så kunde han nog befria sitt folk från den största plåga, hwaraf det lider, ja lider wida mer än man kan omtala. "Om han wille", säga de, "så kunde han nog förbjuda bränwinsbrännarne att taga brödet ur munnen på oss och våra barn. Skulle bränwinsbrännarne wåga försöka att derföre sätta sig upp emot honom, så skola wi alla wara på hans sida och understödja honom". Så talar folket i sin enfsald. Under de många olikheterna i det sätt att uttrycka sig, är dock grundtonen i det klagan alltid den samma. Huru många gånger har jag ej haft tillfälle att wederslägga sådana klagoljud och anföra att vår menniskoälskande konung*), som är så angelägen om sitt folks bästa, gerna skulle wilja befria landet från denna plåga, om han kunde, att han wid många tillfällen gifwit detta till kända, samt att jag sjelf en gång af hans egen mun hört sådana konungaord, som detta: "I vårt land behöfwa wi missionsarbete mot bränwinet." Men icke på många ställen har sådan öfwer-

*) Konung Oskar I.

tygelse kunnat göra sig gällande, i synnerhet bland de lägre, arbetande klasserna. Då de lida brist och nöd eller andra onda följder af dryckenskapen, så tillräkna de den icke sig sjelfwa och sitt dryckesbegär utan tycka, att konungen gifwer dem till spillo för de rikas vinningslystnad. Sådana tankar och sådant tal bidraga mer än man tror att förswaga öfwerhetens anseende och folkets tillgifwenhet för sin konung. Skulle wi nu få ett misßwärt-år, hwarmed utsigterna synas hota, så uppstår oundwifligen nöd, emedan våra flesta spannumålsförråd blifwit förstörda i bränwinspannorna. Måhända warder det swårt att då bibehålla ordning och lugn samt att hindra det uppretade, okunniga, och till en del genom rusdrycker förwildade folket från anfall på brännerierna. Många halfförtwiflade menniskor skola då i alla landsorter uppfyllas med bitterhet emot dem som genom sådens förwandling till bränwin borttagit tillgången på bröd för den fattige, hans hustru och barn; det är icke lätt att befälla lydriad och upprätthålla lugn, då mängden plågas af hunger och har för ögonen de redskap, som till allmänt och enskildt förderf i bränwin förwandlat den wälsignelse, skaparen låtit wära på marken till föda för menniskor och kreatur. Mätte den allsmächtige och barmhertige Guden

förskona oss från en sådan nöd, att somliga af vårt kära lands inbyggare, som eljest älfka frid och lugn och undersåtlig trohet, låte hänföra sig till wäld och laglöshet*)!

En af bränwinets bedröfligaste verkningar är den, att swenska folket derigenom undergått en beklaganswärd förändring i asseende på själs- och kroppskrafter. Wärten aftager, storleken förminskas hos det uppväxande slägtet. Man har ofta i flera landsorter anmärkt, att bewäringsynglingarne med hwarje år blifwa mindre till wärten, och att man måste taga ett betydligt antal, som icke hålla det lagliga målet, emedan antalet eljest skulle blifwa allt för ringa till wapenöfningarne. I somliga landsorter ser man ynglingarne till större delen wara små, bleka och klena. Sådana äro afkomlingarne af ett fordom stort och kraftigt hjeltefolk, med oförgängligt béröm både för kroppsstyrka och mannamod, för fosterlandskärlek, trohet och ära! Barnen i skolorna och annorstädes wisa ofta en dufwenhet i kropp och själ, en likgiltighet, trög- het, slöhet och slapphet, som de fått med sig till werlden; de wisa, att de äro afföda af en

*) Detta skrefs år 1853, och de följande årens hungersnöd samt de folkoroligheter, hwilka sedermera utbröto i flera landsorter, hafwa tillräckligt wisat sanningen af författarens spådom.

förswagad fader eller moder och aflade i berusning samt förpestade redan i moderlifwet. Somliga wisa tidigt förskräckliga höjelser till det onda, somliga äro nästan fåniga, somliga hafwa sådan flen och wignad kropp, att man i flera hänseenden twingas till den förfärliga bekvämligheten: bränwinet håller på att förnedra vårt ädla swenska folk till ett slägte af pyßlingar, till dwärgmenniskor, som förlorat både kroppens och själens adel och kunna anses för ett slags halfblod, emedan bränwinet hos dem inträngt i kött och ådror, i mærg och ben, i själ och ande! Då fadren är supare, så är blodet i hans ådror förskämdt af bränwin. Detta förderfwade blod får barnet med sig i moderlifwet, med sig till werlden, med sig till grafwen, med sig till domen, der alla blodskulder skola utkräwas.

O, mina älskade landsmän! O, mitt dyra fädernesland! finnes ingen räddning från denna här af olyckor och förderf, som bränwinet alstrat och oupphörligt framfallar!?

Ett riksmöte tillstundar; måtte den barmhertige Guden höra de otaliga nödroppen från vårt arma land! måtte Han se till de eländas jämmer och tårar samt styra så, att wisa och kraftiga åtgärder widtagas mot denna härjande landsplåga, som hotar oss med öfwer hand tagande fattigdom, med upplopp och samhällets upplös-

ning! Under 1848 års riksdag skref en af preste-
 ståndets utmärktaste riksdagsmän i ett bref på
 följande sätt: "Swad Jonas Sanzons motion
 angår, kan man wißt icke wänta annat, än
 att en slapp och lösaktig tid skall rygga till-
 baka för hwarje skarpare lagstadgande emot
 otuftsbrött. Och wår bränwinsförordning är
 wäl den olyckligaste lagstiftning i werlden! Be-
 tänkandet härom ligger nu på riksståndens bord
 och skall företagas i nästa wecka. Jag ängslas
 och harmas, så snart jag tänker derpå. Ty
 ingenting kan wara rysligare än att statsmak-
 terna skola reglementera, huru de besutne lag-
 enligt skola utarma och utsuga de obesutne, —
 wi skola nu föreskrifwa de wilkor, genom hwil-
 kas i akt tagande jordegaren berättigas att efter
 all sin förmåga å stad komma fattigdom, elände
 och förderf ibland arbetsklasserna — att öka
 proletärerernas antal och utwidga det swalg, som
 redan åtskiljer fattigdom och rikedom. När
 dessa försupna massor en gång så ögonen öppna
 och se sin uselhet bredwid frodiga brännare och
 frögare — kan man då undra om de gripas af
 kommunism? Ditåt förer oþ wårt bränwins-
 wäsende! — Man kunde falla lagstiftningen
 derom för en lagstiftning till kommunismens
 framkallande. — Swart skall det bära hän med
 wårt arma bränwinsland!" Så illa har det
 gått på den ena riksdagen efter den andra; den
 wärste fienden till wårt lands wälfärd har all-
 tid gått segrande ur striden. Men nu har den
 högste konungen låtit utgå ett allmänt war-

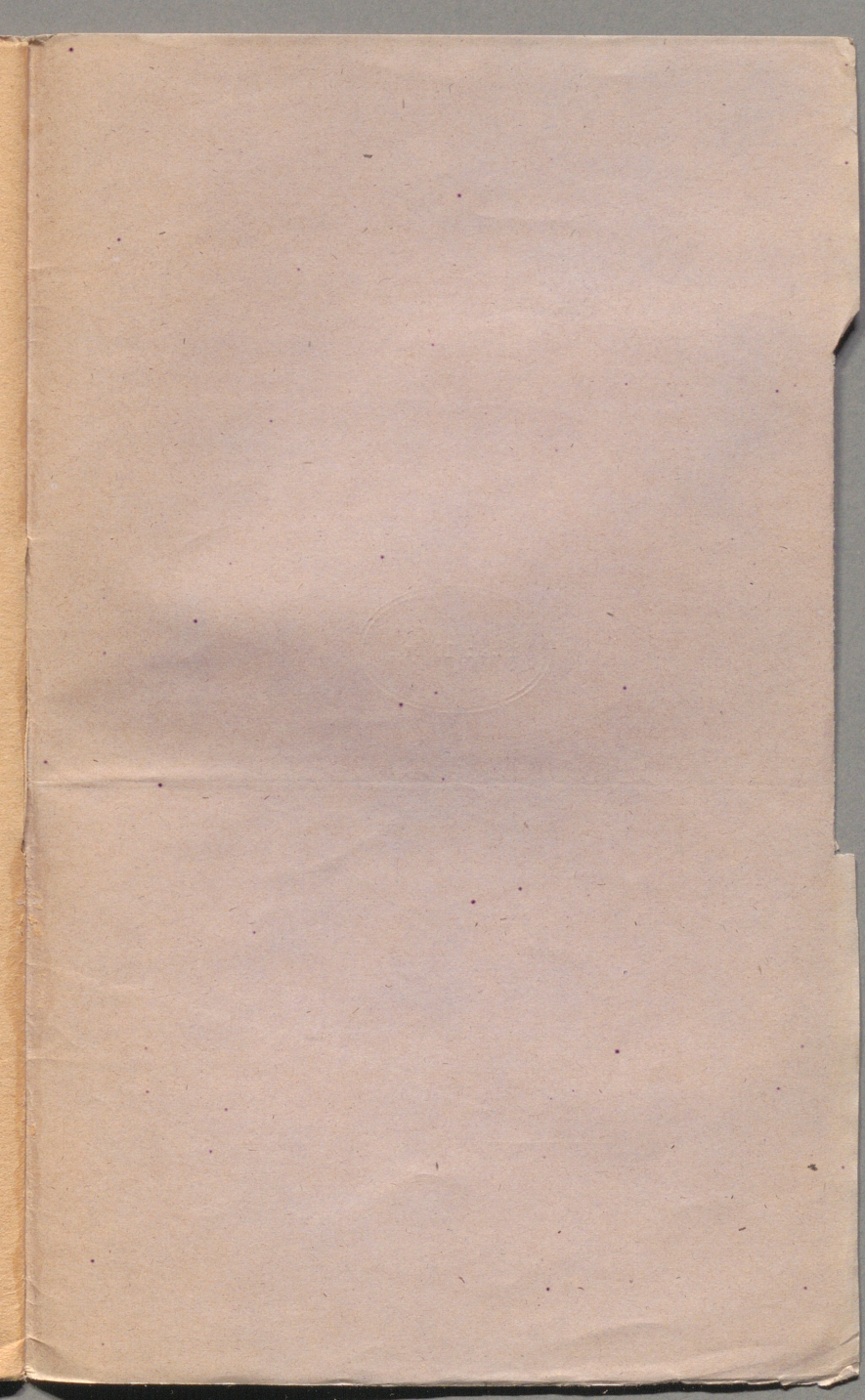
ningsrop, som genljuder från alla landsändar. Rikets och menflighetens wänner börja hoppas, att land och folk nu må kunna räddas från sin fiende och frälsas från undergång. — Den mäktiga warningen från sjelfwa himmelen är: en brännande sol och torra windar, som dag efter dag hålla en eftertrycklig nykterhetspredikan i alla landsorter. Om än menniskornas hjertan icke wilja höra denna predikan, så måste dock alla se, att den förtorkade jorden, den brända marken, den förtwinade säden både höra och lyda himmelens röst. Den, som af alla dessa tecken icke will förstå den allsmåttiges mening, måste jannerligen wara alldeles förblindad. Mätte sådana förståndiga män och rätta menniskowänner blifwa walde till ombud wid instundande riksmöte, att denna riksangelägenhet afgöres så, att fienden får en dödsstöt, och att det onda icke må komma fram i ny gestalt eller i sjelfwa botemedlet smyga sig in under förklädd skepnad! Gud upplyse och lede dem, som skola stifta lag i denna wigtiga sak! Men hwad böra wi göra härwid? Först och främst skall hwar och en, som af bönen's ande fått gafwan att bedja, ingen dag försumma att bedja Gud förlossa oss från den giftiga ström, hwaraf landet håller på att öfwerswämmas, och som redan förorsakat otaliga menniskors ofärd. Af de offer, som bränwinsdraken slukat, äro de förstörda kropparne i jordens mull; hwar deras själar äro, måste wi lemna derhän. Talrika offer wandra ännu, förderfwade till kropp och

själ, såsom lefwande lik oswan jord men luta
 till stoftet och den ewiga natten! Det behöfswes
 bön och arbete, på det att så många som
 möjligt måtte blifwa frälsta. Det är också
 nödwändigt, att så många ibland öf, som
 hafwa något att skaffa med rusdrycker antin-
 gen såsom husfäder, husmödrar eller tjenare,
 söka bannlysa bränwinet ifrån våra hus,
 om det ännu finnes der; ty Guds ord sä-
 ger öf: Kommen icke wid det orent är. Slut-
 ligen är det nödwändigt, att hwar och en af
 öf, så widt tillfälle gifwes, söker inverka på
 det allmänna tänkesättet, på det bränwinet och
 rusdrycker i allmänhet må blifwa hatade och
 supseden utrotad. Till ett sådant bemödande
 på fullt allwar äro wi i många asseenden för-
 pligtade. Meniskofärleken ålägger öf det;
 fosterlandsfärleken förbinder öf dertill; kärlek
 till konung och öfwerhet bjuder öf det; kärleken
 till kyrka och samhälle fordrar det; kristen-
 domen, samwetet, förståndet äfka owilkorligen,
 att wi, hwar på sitt sätt, skola af alla krafter
 lagenligt arbeta på detta ondas afhjelpande.
 Wi bedja i bönen: Fader vår! — inled öf
 icke i frestelse, utan fräls öf ifrån ondo! Detta
 onda borde ingå i vår litania, då wi bedja
 Gud om förskoning för andra olyckor och plå-
 gor: från bränwinsbränning och superi bewara
 öf, milde Herre Gud! Låtom öf nu bedja
 Herren i himmelen frälja öf och vårt kära
 fädernesland från den tryckande landsplågan:
 Högtlofwade Gud, barmhertighetens fader! se

i nåd till hela vårt folk och till hela vårt kära fosterland och fräls oss från vår argaste synliga fiende! fräls oss från rusdryckernas förhärjande och förödande flod! O Herre! du vill, att vi skola blifwa frälsta äfwen från detta onda, som förorsakar så många olyckor, så mycken nöd, så många synder, så många människors förderf för tid och ewighet; uträf öfwer oss din barmhertiga frälsarehand och förlösa oss från den stora landsplågan, den tillwäxande nöd, hwaruti vi hafwa störtat oss! O, du allsmäktige styresman, wärdigas du styra så, att till vårt instundande riksmöte ombud må wäljas, som äro sanningens, rättwisans, oegennyttans och den verkliga människoförälskars tolkar och målsmän, och att en lag må blifwa stiftad, hwarigenom vår fiende, rusdrycken, får ett dödsstygn! Tänk i nåd på de otaliga offer, som lida af detta plågoris och kom snart med din mäktiga hjälp!

Förbarma dig öfwer de många tusen öfkyldiga qvinnor och barn, som lida under följderna af detta onda, hör deras klagan, se deras tårar, öppna ditt fadershjerter för deras lidanden, fräls dem från deras elände, snaror och frestelse. Tänk i nåd på vår kyrka och församling, och, såsom du lofwat hafwer: "en ande skall blåsa från mitt ansigte och jag skall göra lif;" så wärdigas utgjuta din ande både öfwer lärare och åhörare i vår kyrka, att sann fromhet och gudsfruktan må blifwa rådande, att det onda må utrotas och giftets källa till-

stoppas. Välsigna och bewara vår älskade konung och hela konungahuset. Afwänd i nåd den största fara, hwarmed rikets wälfärd hotas. Himmelske läkare och hjälpare! förbarma dig öfwer dem, som genom rusdryckerna förlorat egodelar, helsa och krafter och till en stor del äfwen tanke, känsla och samwete. O, måtte så många som möjligt af dessa olyckliga komma till besinning och bättring, så att själen blifwer frälst! Förbarma dig öfwer alla de olyckliga, som för brott och synders skull äro smidda i bojor eller inspärrade inom lås och bommar; upplys dem med din andes ljus, att rätt många af dem må blifwa frälsta från sina synder och delaktige af Guds barns härliga frihet! Se i nåd till oss alla, himmelske öfwersteprest, och rena oss i ditt försoningsblod från alla våra synder! förlåt oss alla våra försummelse, alla öfwerträdelser, fel och brister, all kärlekslöshet mot dig och mot vår nästa; helga oss i din sanning och lägg nu på oss alla din öfwerstepresterliga, wälsignande hand. Gif oss nåd att dagligen i bönen mötas wid korset, att wandra i förening på salighetens wäg, och att wi alla må blifwa ewigt förenade i de rättfärdigas uppståndelse! O Guds lam, som borttager werldens synder, förbarma dig öfwer oss och gif oss din frid och wälsignelse! Dig, högtlofwade, treenige Gud, ware lof och pris och ära nu och ewinnerligen! Amen.

Preis: 10 öre.